

juli 2024

M'ntaal

nr. 55: Duurzaamheid

InTenS over de grens: Praag - Dierentaal -
ChatGPT- InTenS test: kringloopwinkels -
Puzzels - Marc's Taalparc - InTenS Talentheater

Inhoudsopgave en Colofon	1
Redactioneel	2
Van de voorzitter en Op Stapel	3
Even voorstellen: vertrouwenscontactpersonen	4
M'nscriptie	5
Taalwetenschappelijk feitje	8
Puzzel	11
Marc's Taalparc	12
InTenS over de grens	14
Talenttheater	19
M'nstage	20
Taalwetenschappelijk feitje	22
Puzzel	24
InTenS test: tweedehandswinkels	25
Pluimen	29
Puzzels: antwoorden	30

COLOFON

HOOFDREDACTIE

Lieke Hageman

REDACTIE

Marjolein van Hoften

Lieke Hageman

Hannah Peijs

Larissa van Veenendaal

Noor van der Laan

Floor Bruinen

Evanielle Rincones

Lisa van de Loo

VORMGEVING

Marjolein van Hoften

Michelle Kleinherenbrink

VOORKANT

Noor van der Laan

Marjolein van Hoften

VERDER WERKTEN MEE

Marc van Oostendorp

Roos Laan

Lieve InTenSievelingen,

Deze keer schrijf ik dit stukje niet vanuit het prachtige Nijmegen, maar vanuit mijn dorm in Nishinomiya, Japan. Ik ben aan het schrijven met uitzicht op de bergen na mijn lessen over de Japanse taal. De zomer is hier al in volle gang, met dertig graden en een enge 85% luchtvochtigheid, en helaas gaan die cijfers alleen maar omhoog. Mijn Japanse vrienden hebben me al gewaarschuwd voor de enorme hitte die er de komende maand aan komt, maar voor nu ben ik nog aan het genieten van de zonnestraaltjes.

Hopelijk kan ik jullie wat van die zomerse energie meegeven in de pagina's van deze M'ntaal. Er is in elk geval genoeg te lezen! Helaas hebben we afscheid moeten nemen van de column van Helen, maar voor nieuwe taalwetenschappelijke inzichten kun je nu bij de spiksplinternieuwe column van onze geliefde docent Marc van Oostendorp terecht! Dat niet alleen, maar er zijn deze keer ook weer genoeg puzzels om te maken als je deze zomer aan het zwembad ligt, of taalwetenschappelijke stukjes te lezen om toch nog even je linguïstische kennis op te krikken.

Heel veel leesplezier en ik kijk er enorm naar uit om jullie allemaal na de zomer weer te zien!

Veel liefs,

Lieke

Lieve InTenSievelingen,

Voor jullie ligt de 55e editie van de m'ntaal. De pubcie heeft weer hard gewerkt om er voor ons allemaal iets leuks van te maken. Met deze m'ntaal sluit ik gelijk weer een stukje van mijn bestuursjaar af. Het lijkt misschien maar een klein stukje, maar ik heb ervan genoten om een stukje van de m'ntaal voor jullie in te mogen leiden. Dit jaar stond voor ons een beetje in het teken van duurzaamheid, dus het thema natuur en duurzaamheid was voor ons een leuk en veelzijdig onderwerp om over te schrijven. Hopelijk hebben jullie net zoveel lol in het lezen van deze m'ntaal als ik heb gehad. Onze publicatiecommissie heeft er in ieder geval heel hard aan gewerkt, dus daar wil ik ze bij dezen ook gelijk voor bedanken! Jullie hebben er weer wat moois van weten te maken. Verder bedank ik natuurlijk ook graag alle leden, donateurs en docenten die de m'ntaal lezen en er daarnaast voor hebben gezorgd dat we genoeg InTenS leuke tijden hebben gehad om over te schrijven. Dan zal ik jullie nu niet langer meer ophouden. Veel leesplezier!

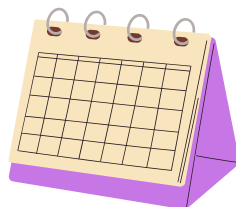
Groetjes van jullie voorzitter van 2023-2024,

Noor <3

OP STAPEL

25 juni: Eindbarbecue

26 juni: EftellInTenS

VERTROUWENSCONTACTPERSONEN

HANNAH PEIJS

Hannah Peijs

Hoi allemaal, voor degenen die mij nog niet kennen, ik ben Hannah Peijs en ik zit in het derde bachelorjaar van onze leuke studie. Samen met Harm ben ik de vertrouwenscontactpersoon van InTenS. Dat houdt in dat ik de eerste contactpersoon voor je ben als je vervelende dingen ervaart of hebt ervaren binnen de studievereniging. Ik ben een aanspreekpunt voor iedereen die behoefte heeft aan een vertrouwelijk gesprek of advies. Als je het fijn vindt om een keer te praten, aarzel niet om me een mailtje te sturen: vcp-intens@ru.nl.

Harm Botterblom

Hoi iedereen, ik ben Harm Botterblom, vierdejaars bij Taalwetenschap en al sinds het begin daarvan actief lid bij InTenS. Ik ben actief bij de MuzieCie, WebCie en SollicitaCie en daarnaast zie je mij ook vaak bij de InTenS activiteiten. Samen met Hannah sta ik klaar als vertrouwenscontactpersoon om naar jullie te luisteren en jullie bij te staan. Elk gesprek is

vertrouwelijk en veilig, dus aarzel niet om mij of Hannah te contacteren als jullie een gesprek willen. Jullie kunnen mij altijd bereiken via dit mailadres: vcp-intens@ru.nl.

M'NSCRIPTIE

ROOS LAAN

Julie hebben vast wel eens Siri, google assistant of Alexa gebruikt. Soms doen zulke assistenten het verrassend goed, maar af en toe bakken ze er echt helemaal niks van. Dan vraag je of ze je lievelingsliedje op willen zetten, of wat de hoofdstad van Kazachstan is, maar gaan ze ineens een vage kennis bellen! Help! Als moedertaalspreker overkomen dat soort fouten je al, maar als tweedetaalspreker gebeurt het nog veel vaker. Voor mijn scriptie heb ik daar onderzoek naar gedaan.

Tijdens de kerstvakantie ben ik begonnen met het oriënteren op mijn scriptie, en in het scriptie- en stageoverzicht vond ik het onderwerp van automatische spraakherkenning (ASR, dat is dus wat siri, google assistant en alexa doen!) in combinatie met tweedetaalleerders het interessantste onderwerp. Ik heb toen contact gezocht met de begeleider bij dit onderwerp, Nathan Vandeweerd. Na de kerstvakantie had ik de eerste afspraak met hem om de scriptie te bespreken. Ik mocht toen zelf binnen het onderwerp een onderzoeksvraag bedenken, en kwam uiteindelijk uit op de vraag welke specifieke fonemen zorgen voor fouten in de herkenning van de spraak van tweedetaalleerders. Mijn begeleider had al een corpus beschikbaar met mondelinge examens Frans, van mensen met allerlei verschillende moedertaalachtergronden. Ik mocht daar ook gebruik van maken, dus dat was heel fijn.

Ik heb mijn onderwerp na wat literatuuronderzoek toegespitst op Engelse moedertaalsprekers, en ging me focussen op nasale klinkers en de r. Die leken voor de meeste moeilijkheden te zorgen bij het leren van de Franse uitspraak bij Engelse moedertaalsprekers. Als ze daar dus meer fouten bij maken, kan het lastiger voor de ASR zijn om de spraak goed te herkennen.

Mijn hypothese was daarom dat de ASR meer fouten zou maken op woorden die die klanken bevatten. Ook verwachtte ik dat er bij de spraak van mensen met een hogere taalvaardigheid minder fouten gemaakt zouden worden door de ASR.

Vóór je echt aan je scriptie mag beginnen, moet je een scriptieovereenkomst maken, met een werkplan. Voor mij was dat werkplan heel erg fijn. Ik had van tevoren al vastgesteld wanneer ik welk deel van mijn onderzoek af wilde hebben, en we hadden deadlines gesteld voor welk deel van het verslag ik wanneer in moet leveren. Doordat ik tijdens het onderzoeken mijn verslag al aan het schrijven ben geweest, was ik erg druk bezig met of alles wel goed in elkaar zat, bleef ik goed op schema, en het scheelt me nu aan het einde enorm veel tijd. Nu hoef ik alleen nog feedback te verwerken en dingen te herschrijven, maar de basis van het verslag staat al!

Zoals net al benoemd, kon ik het corpus met Franse mondelingen gebruiken. Deze waren al getranscribeerd door een studentassistent, en ook door een ASR genaamd Sonix. Dit scheelde mij heel veel werk. Ik heb om mijn onderzoeksvraag te beantwoorden de transcriptie van de studentassistent gebruikt om elk woord dat uitgesproken werd door de kandidaat in een tabel te zetten in R. Voor elk woord heb ik vervolgens in Excel geannoteerd of het wel of niet goed getranscribeerd is door Sonix. Dit moest handmatig en kostte echt veel tijd, maar het was ook niet heel moeilijk, dus was het niet erg om te doen :). Toen ik alle twintig mondelingen geannoteerd had, kon ik gaan statistieken. Dat ging een beetje moeizaam, ik moest alle kennis van statistiek 2 en 3 weer op gaan halen!

M'NSCRIPTIE

ROOS LAAN

Uiteindelijk is het met wat hulp toch gelukt. Helaas kan ik jullie m'n resultaten nog niet vertellen, want ik moet nog een beetje aan m'n model gaan sleutelen (nóg een interactie toevoegen)... Het antwoord op m'n onderzoeksvraag houden jullie dus nog van me tegoed.

Voor degenen die hun scriptie nog gaan schrijven, raad ik aan: begin op tijd en stel deadlines voor jezelf op, zodat je op schema blijft. Zo heb je genoeg tijd en is je scriptie zo stressloos mogelijk :)

PRATEN MET JE HUISDIER?

LARISSA VAN VEENENDAAL EN FLOOR BRUINEN

Als je op TikTok of Instagram zit, heb je mogelijk wel gezien dat er huisdieren zijn die met hun baasje kunnen communiceren met behulp van een mat met knoppen (denk aan @koning.silke en @what_about_bunny). Wanneer het huisdier op een van de knoppen drukt, spreekt de mat het woord van die desbetreffende knop uit. Door op verschillende knoppen te drukken, kan het huisdier iets duidelijk maken aan het baasje. Dit is heel handig voor complexere informatie zoals uitgelaten willen worden of als het dier ergens pijn heeft. Wel blijft het nog veel giswerk over wat er nou precies bedoeld wordt, want er zijn natuurlijk maar een beperkt aantal knoppen en soms heeft het een paar pogingen nodig totdat het duidelijk is wat er bedoeld wordt. Naast het gebruik van de knoppen zijn er nog meer manieren om te communiceren, er is namelijk naast verbale communicatie (de knoppen en het antwoord van het baasje) ook veel nonverbale/lichamelijke communicatie, namelijk wijzen, oogcontact en andere subtiele hints. Wel kennen dieren zoals honden niet echt concepten buiten hun eigen behoeftes, zoals de economische crisis van 2008, maar voor basisbehoeften en kleine gesprekjes is de knoppenmat ideaal.

PRATEN MET JE HUIDDIER?

LARISSA VAN VEENENDAAL EN FLOOR BRUINEN

Hoewel deze vorm van communicatie erg handig kan zijn, is het nog verre van de traditionele standaarden die men aan menselijke taal stelt. Menselijke taal heeft bijvoorbeeld de mogelijkheid te verwijzen naar een andere tijd en plek, heeft een arbitraire relatie tussen vorm en betekenis, en is productief (je kunt nieuwe zinnen vormen uit bestaande elementen). Sommige vormen van diercommunicatie tikken enkele van deze standaarden aan, maar nooit allemaal tegelijkertijd.

Echter heeft het weinig nut om te proberen dierentaal omhoog te trekken naar mensentaal. Het is al vaak geprobeerd en is nooit echt gelukt, ook al leidt het soms tot leuke en nuttige communicatie (zoals met de knoppen).

In plaats van te proberen om dieren te laten communiceren als mensen, kunnen er veel interessantere onderzoeken worden uitgevoerd, als we stoppen met ons zo vast te houden aan de hoge standaard van mensentaal. Door dierentaal serieuzer te nemen, kan er beter onderzocht worden wat er uniek aan kan zijn!

Neem bijvoorbeeld het volgende onderzoek dat koeien serieus neemt als talige wezens: op de website <https://koeientaal.nl-lab.net/> staan een aantal geluidsfragmenten van verschillende “boe’s” die koeien roepen naar elkaar en naar de boer. Deze variëren in klankkleur, toonhoogte en intonatiepatroon, bijvoorbeeld stijgend of vlak. Verder komen er volgens de website nog meer dingen bij kijken dan alleen de geluiden: oogcontact, gezichtsuitdrukkingen en zintuiglijke capaciteiten. Oogcontact is bijvoorbeeld belangrijk, omdat de koe haar gespreksbeurt alleen neemt als de ander eerst wegstrekt.

PRATEN MET JE HUISDIER?

LARISSA VAN VEENENDAAL EN FLOOR BRUINEN

Communicatie met en tussen dieren is dus meestal multimodaal: niet alleen geluid is van belang, maar ook andere signalen! Dit was ook te zien bij de geluidsknoppen van honden, waar naast de knoppen ook interactie en het wijzen naar objecten nodig was. Dit geldt eigenlijk voor alle dierlijke taalsystemen.

Dit zien we in de basis eigenlijk ook terug in mensentaal: interactie met elkaar en met de wereld is cruciaal voor kinderen om taal te leren, want alleen de geluidssignalen op bijvoorbeeld een opname zijn niet voldoende.

Bronnen

From Clever Hans to Bunny the TikTok Dog: An Exploration into Animal-to-Human Communication (Lindsay Wilson)

Multimodal dairy cow-human interaction in an intensive farming context (Leonie Cornips, Marjo van Koppen)

When Dogs Talk: Technologically Mediated Human-Dog Interactions as Semiotic Assemblages (Miriam Lind)

FILIPPINE

NOOR VAN DER LAAN

Een beetje gesquished, maar dat maakt deze puzzel niet minder leuk. Kijk voor de antwoorden op pagina 30!

- 1) De borrel van oktober 2024 geïnspireerd door populaire film
- 2) Vormt samen met (3) de jaarlijkse activiteit die de Muziecie voor ons plant
- 3) Vormt samen met (2) de jaarlijkse activiteit die de Muziecie voor ons plant
- 4) Het blad dat je nu aan het lezen bent
- 5) Vormt samen met (9) de naam van de leukste studie

- 6) De actieve leden activiteit
- 7) De naam van onze vereniging
- 8) Het zoveelste bestuur van onze vereniging die in oktober 2023 begonnen

- 9) Vormt samen met (5) de naam van de leukste studie

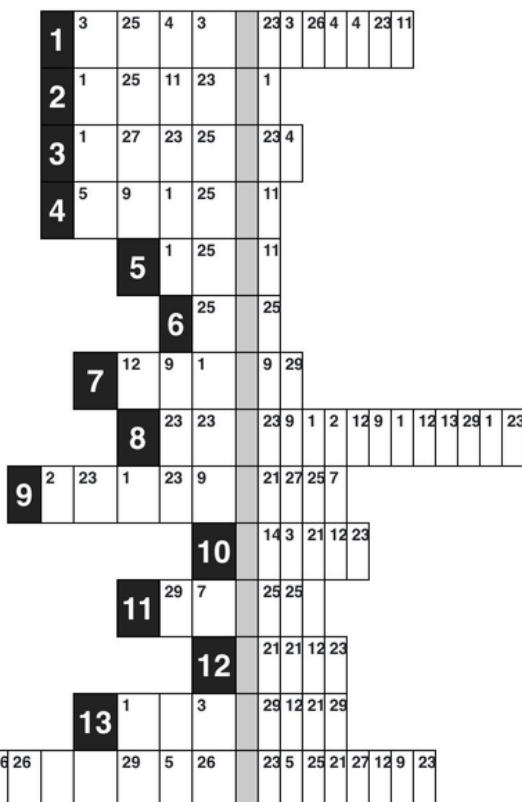
- 10) De commissie die dit blad voor jullie in elkaar heeft gezet

- 11) De S in InTenS

- 12) De commissie die veel bezigheden voor ons weet te verzinnen

- 13) Het nummer van de Muziecie die je helpt bij het programmeren

- 14) De discohit

YAPPEN OVER TAAL MARC VAN OOSTENDORP

Het Nederlands is een onoverzienbare oceaan. Ik heb het gevoel dat ik de hele tijd op de uitkijk sta, en dan ineens blijkt er toch al een hele tijd iets te zien geweest te zijn dat ik nooit had opgemerkt.

Yappen bijvoorbeeld.

Ik weet zeker dat de meesten van jullie dat woord kennen, ik heb het namelijk al aan een paar collegezalen gevraagd, en overal gingen de meeste handen omhoog. Terwijl ik het alleen maar min of meer bij toeval was tegengekomen op het internet in mijn eeuwige speurtocht naar de laatste nieuwigheden in de taal, en op de website ze.nl die noch mij (grijze professor) noch jullie (levenslustige studenten) tot doelgroep lijkt te hebben: zo te zien richt de redactie zich eerder op eind-twintigers, bezig zich te settelen, kinderen te krijgen. Wat ik dan interessant vind: niemand kan mij uitleggen wat *yappen* nu precies is.

Ja, een vorm van kletsen, maar ik geloof dat het een vorm is die grijze professoren per definitie niet kennen, een vorm waar dus een apart woord voor nodig is, een woord waar net een wat andere gevoelswaarde achter zit dan aan kletsen, babbelen, keuvelen, smiespelen, snateren, jabbelen, kouten, leuteren, lullen, kwetteren of al die andere woorden die het Nederlands ook al had toen ik nog niet grijs was en die trouwens allemaal ook hun eigen, nauwelijks precies te beschrijven gevoelswaarde hebben. Dat we zoveel woorden hebben voor die ene activiteit is trouwens ook al heel wonderlijk.

YAPPEN OVER TAAL

MARC VAN OOSTENDORP

Die onvatbaarheid van woorden is iets waarover ik graag mag nadenken. Waar semantici hebben laten zien dat je de betekenis van zinnen vrij precies kunt uitrekenen als je weet wat de woorden betekenen en begrijpt in wat voor syntactische structuur ze staan, is de betekenis van woorden zelf als we eerlijk zijn vaak een raadsel.

Zoals ook de geschiedenis van een woord al snel ongrijpbaar wordt. Ga maar na: kende je dit woord vijf jaar geleden ook al? Voor de meesten van jullie waarschijnlijk niet. Dus dan zou je kunnen verwachten dat je je nog herinnert wanneer en van wie je dat woord ooit hebt geleerd. En ik durf toch te voorspellen dat vrijwel niemand van jullie dat nog weet. Je hebt het ergens opgepikt, van iemand, maar van wie? En hoe kreeg je die specifieke gevoelswaarde erbij zonder dat iemand je die expliciet heeft uitgelegd?

Je zou er wanhopig van kunnen worden: er zijn allerlei aspecten van taal waar we nog maar zo weinig van begrijpen! Maar het heeft toch ook wel iets moois.

OP STUDIEREIS NAAR PRAAG

LARISSA VAN VEENENDAAL EN NOOR VAN DER
LAAN

Alweer 2 maanden geleden was het zover, de studiereis naar Praag begon. Op maandag 29 april om 21.30 (bedtijd!!) stonden we allemaal braaf voor het Erasmusgebouw te wachten op de bus die ons op onze eindbestemming zou afleveren. Omdat we voor alle activiteiten wel 80 pagina's vol zouden kunnen schrijven, hebben we een paar highlights voor jullie uitgezocht om (opnieuw) te beleven.

Na een lange (en vrij slapeloze) rit kwamen we dan eindelijk aan bij hotel Klara. Hier konden we snel onze koffers dumpen. En natuurlijk omkleden, want het was bijna 25 graden in Praag, dus de warme kleren van in de bus hadden we niet meer nodig! Daarna kregen we gelijk onze eerste ervaring met het openbaar vervoer van Praag. Dit ging gelukkig vrij soepel en dus stonden we binnen no-time voor de poortjes van de Praha Zoo. Hier konden we de hele middag zelf rondslenteren en genieten van het rijke assortiment aan dieren.

OP STUDIEREIS NAAR PRAAG

LARISSA VAN VEENENDAAL EN NOOR VAN DER
LAAN

Wie zei dat vakanties zijn voor uitslapen, was duidelijk niet mee op deze reis. De volgende dag moesten we om 9.30 ontbeten hebben en omgekleed klaar staan bij de ingang van het hotel om te vertrekken richting de Burcht en de Petrinheuvel. Na een korte tocht met de tram kwamen we aan op de Burcht en gingen we allemaal onze eigen weg. Er waren verschillende bezienswaardigheden zoals het Gouden Straatje, waar Franz Kafka heeft gewoond, en de Sint-Vituskathedraal, die hele mooie glas-in-loodramen had. Ook kon je rond 12

uur 's middags de wissel van de wacht zien, die best cool was om mee te maken, ook al duurde het in totaal ongeveer een half uur... Na de Burcht te hebben verkend, ging men zelfstandig naar de Petrinheuvel. Sommigen namen de kabelbaan naar boven, terwijl anderen zo heldhaftig waren om de heuvel helemaal zelf op te klimmen (dat was geen pretje kan ik je vertellen, ik heb nu genoeg trappen gelopen voor het hele jaar). Na vervolgens een kleine pauze te hebben gehouden op de Petrinheuvel, gingen we met de kabelbaan naar beneden. Hierna was het tijd om de musea te bezoeken! We mochten van tevoren uit 3 musea kiezen: het Nationaal Museum van Praag, het Museum van het Communisme en het Kampa museum (een moderne-kunstmuseum).

OP STUDIEREIS NAAR PRAAG

LARISSA VAN VEENENDAAL EN NOOR VAN DER
LAAN

In het Nationaal Museum leerde je van alles over van alles; van archeologie tot theater, het Museum van het Communisme ging over de geschiedenis van het communisme en het Kampa museum bevatte heel veel kunst! De rest van de dag was er vrije tijd om de stad te verkennen.

Donderdagochtend was het tijd voor het academische programma bij de Karelsuniversiteit. De ene groep volgde daar een college over constructiegrammatica en een iets kleinere groep moest een college geven over partikels in het Nederlands. Na een kleine rondleiding door de super lieve sectie Nederlands door het gebouw hadden we een hele middag voor onszelf om weer op stap te gaan. Een aantal bezienswaardigheden die deze middag zijn gespot zijn onder andere het hoofd van Franz Kafka, het Dansende Huis en de Karelsbrug! 's Avonds hadden we in het hotel de Foute Feestavond, waarvoor iedereen foute kleding had aangetrokken. Voor deze Foute Feestavond had de ReisCie een pubquiz georganiseerd, die nogal chaotisch was, maar wel leuk.

OP STUDIEREIS NAAR PRAAG

LARISSA VAN VEENENDAAL EN NOOR VAN DER
LAAN

Vrijdagmiddag hadden we een toffe rondvaart over de Moldau, waarbij we even lekker konden ontspannen. Na een paar uur vrije tijd gingen we gezamenlijk eten bij een volledig vegetarisch restaurant, waar ze onder andere een super lekkere spinazielasagne hadden!

Hierna gingen we na een lange maar gezellige afsluitende dag weer de bus in. Het was een lange en vermoeiende rit (waarbij zelfs al onze paspoorten nog gecontroleerd werden door de Duitse grenswachters) maar na bijna 11 uur stonden we weer “fris en fruitig” voor het Erasmusgebouw. Het was een gezellige, drukke, chaotische en leerzame reis waar we met veel plezier op terug kunnen kijken!

**INTENS
BLOEMEN**

Openingstijden

Maandag	9:00 tot 18:00 uur
Dinsdag	9:00 tot 18:00 uur
Woensdag	9:00 tot 18:00 uur
Donderdag	9:00 tot 18:00 uur
Vrijdag	9:00 tot 18:00 uur
Zaterdag	9:00 tot 17:00 uur

U vindt ons aan de Sint Jacobslaan 21
in Nijmegen

Bestel gemakkelijk online via www.intensbloemen.nl

TALENTTHEATER

LISA VAN DE LOO

Het is weer zover, het langverwachte InTenSe Talenttheater is er weer. Het was mijn eerste keer, dus ik had geen idee wat te verwachten behalve de goede verhalen. Er waren allerlei goede en afwisselende acts. De MuzieCie speelde alle InTenS bangers. De sjaars waren goed gerepresenteerd. Evaniëlle verbaasde de zaal met haar zangkunsten, en Chris overwon zijn podiumvrees met succes. Tessa noemde alle 197 landen op, hoewel ze het op het einde nog spannend maakte. Florine zong, en we mochten bij de première van een zelfgeschreven gitaarsolo zijn. Harm had een fantastische parodie geschreven op Europapa. Hij straalde en beukte harder dan Joost, als hij op het Songfestival podium had mogen staan. Hij was dan ook de winnaar van een gitaar, opgedragen aan zijn baby nichtje. Prachtig. Ons bestuur sloot vol swag af, als de slechtste rappers van de straat. Nieuw deze editie was het openpodium na afloop van de acts, iedereen kon nog spontaan optreden. Wat mij betreft een groot succes! Alle Brabanders zongen Guus Meeuwis, en allerlei karaoke fanatiekelingen konden spontaan de show stelen. Fantastische avond, zeker voor herhaling vatbaar.

M'NSTAGE HANNAH PEIJS

In plaats van een denktank wilde ik voor mijn minor graag een onderzoeksstage lopen. Een minorstage moet te maken hebben met het thema van de minor, in mijn geval 'conflict en coöperatie in de Mediterrane wereld'. Ik wilde daarnaast iets taalkundigs doen, omdat ik dat natuurlijk het leukst blijf vinden. Na wat rondvragen, ben ik uitgekomen bij Kletskoppen, de organisatie waar ik ook al als student-assistent werkzaam ben.

Kletskoppen organiseert activiteiten om kinderen van diverse achtergronden de wetenschap achter taal te laten ontdekken. Het onderzoek dat ik uitvoer, en hopelijk heb afgerond op het moment dat dit stuk gelezen wordt, gaat over de impact die deze activiteiten hebben. Ik heb een meting ontwikkeld die de kennis van het concept 'taal' en het taalplezier van de kinderen bevraagt. Dit doe ik ten eerste door middel van een simpele woordassociatie-taak. Ook geven kinderen hun mening over drie stellingen door viltten bolletjes in reageerbuisjes te doen. Ten slotte mogen ze met pingpongballen aangeven wat ze van de aanwezige demo's vinden. Tijdens een reeks middagen die Kletskoppen organiseert in Dukenburg voer ik deze meting uit.

M'NSTAGE

HANNAH PEIJS

Ik vind het leuk om te zien dat kinderen erg enthousiast meedoen aan mijn meting! Ondanks dat de kinderen geen echt spelletje bij mij spelen of iets leren, in tegenstelling tot bij de andere demo's, merk ik dat kinderen graag hun mening geven. Hieruit maak ik op dat kinderen het fijn vinden om zich gehoord en serieus genomen te voelen. Ik kijk erg uit naar de resultaten van mijn onderzoek. Hiermee kunnen onze demo's in de toekomst hopelijk nog beter afgestemd worden op de belevingswereld van de kinderen, zodat zij nog meer plezier en kennis kunnen opdoen tijdens de activiteiten van Kletskoppen!

CHATGPT

LIEKE HAGEMAN

We hebben er bijna allemaal weleens naar gegrepen als het schrijven van een essay of een motivatiefbrief een beetje tegen zat: ChatGPT. Niet alleen is de AI-tekstgenerator ontzettend handig met het schrijven van teksten, maar ook met het beantwoorden van vragen of het herformuleren van zinnen. Maar hoe werkt dit handige stukje technologie nu precies?

ChatGPT is een *large language model*, in het kort LLM. De GPT in ChatGPT staat voor generative pre-trained transformer. Dit houdt in dat het een neuraal netwerk is dat getrained is op een hele grote hoeveelheid data. Het transformer stukje vertelt ons het type neuraal netwerk. Een neuraal netwerk werkt eigenlijk net zoals de hersenen. Het bestaat uit een hele hoop neuronen (chatGPT heeft er wel 175 miljard), of *nodes* in computertaal, die met elkaar in verbinding staan. Deze nep-neuronen worden dus getrained op heel erg veel taaldata. In die data leert het netwerk patronen herkennen, zodat het zinnen kan voorspellen. Uiteindelijk wordt het model zo goed in voorspellen, dat het antwoord kan geven op vragen en je voorbeelden kan geven van sollicitatiebrieven. Maak dus niet de fout te denken dat ChatGPT weet wat deze woorden betekenen. De antwoorden die het geeft zijn puur op basis van een rekensommetje.

Hoewel het af en toe heel fijn is om niet zelf het harde werk te hoeven doen, kleven er toch wel wat nadelen aan het gebruiken van ChatGPT (en andere large language models). Een eerste nadeel is dus dat doordat ChatGPT niet weet wat de woorden betekenen, het zomaar een verkeerd antwoord kan geven.

CHATGPT

LIEKE HAGEMAN

Het lijkt er trouwens wel op dat ChatGPT weet dat het niet helemaal een goed antwoord geeft. Er is recentelijk een hele interessante studie gedaan genaamd “deception abilities in large language models” die ik enorm kan aanraden te lezen als je geïnteresseerd bent in dit onderwerp. Sowieso wordt er op dit moment ontzettend veel onderzoek gedaan naar dit “hot topic”. Zeker leuk om dit veld dus in de gaten te blijven houden met onze linguïstische kennis.

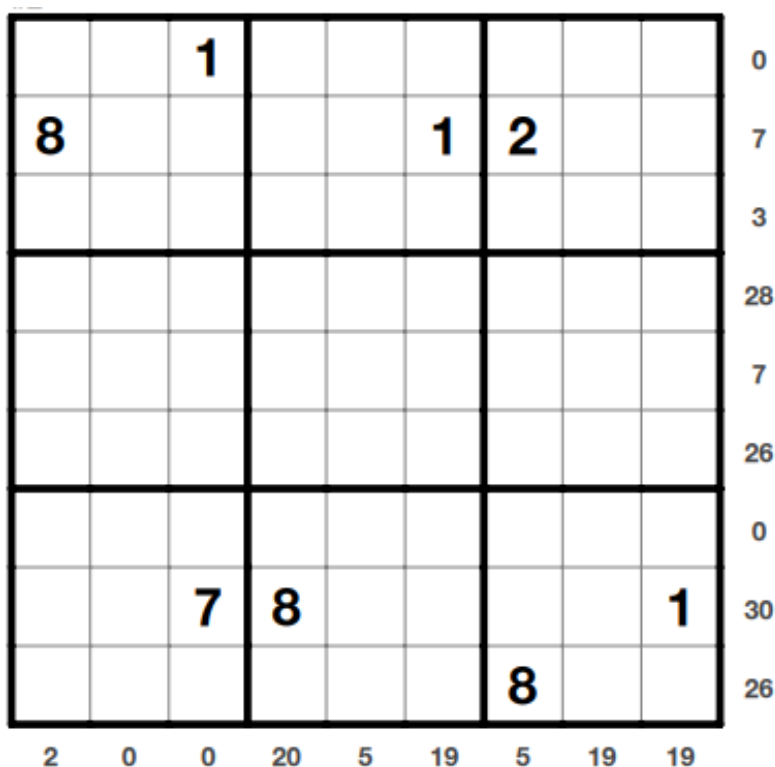
Maar er zijn meer dingen om ons zorgen over te maken naast de correctheid van dat essay dat je moet schrijven voor dat ene vak waar je totaal geen zin in had. Het beantwoorden van vragen met ChatGPT kost namelijk gigantisch veel rekenkracht. Dit wordt gedaan in data centres, waar de servers staan waar ChatGPT op runt. Deze servers gebruiken flink wat elektriciteit en hebben daardoor een flinke CO₂ voetafdruk. ChatGPT stoot gemiddeld meer dan twee keer zoveel uit als een gemiddeld persoon: 8,4 ton per jaar. Ook gebruikt het veel water om de systemen te koelen. Alleen al 700.000 liter werd gebruikt tijdens het trainen van het taalmodel. Voor elke conversatie die je hebt met ChatGPT, wordt er naar schatting ongeveer 500 ml water gebruikt. En met 1,6 miljard bezoeken aan de website per maand, gaat dat dan best wel hard.

De opkomst van dit nieuwe stukje technologie geeft ons dus veel om over na te denken. Interessant om de ontwikkelingen binnen dit veld te volgen, maar ook om misschien toch nog even te twijfelen voor je op de knop drukt om aan ChatGPT te vragen hoe het een stukje over ChatGPT voor de m'ntaal zou schrijven ;).

PUZZEL SANDWICH SUDOKU

SANDWICH SUDOKU FLOOR BRUINEN

Elk cijfer van 1 tot 9 komt voor in elke rij, kolom en 3x3 blok. De getallen aan de randen zijn de som van de getallen tussen 1 en 9. Er is slechts een oplossing. Check je antwoord op de laatste pagina van deze M'ntaal!

TWEEDEHANDSWINKELS

DE PUBLICATIECOMMISSIE

Zoals jullie misschien wel weten, is de kledingindustrie een van de meest vervuilende industrieën. Hoewel het zeker goed is om je nieuwe aankopen een beetje te beperken, willen we allemaal wel eens een nieuw topje of een andere broek. Tweedehandswinkels zijn dan een hele goede optie voor als je op zoek bent naar een frisse look. En niet alleen voor kleding, maar ook voor het opfrissen van je kamer of voor het oppikken van een nieuwe hobby. In het kader van duurzaamheid zijn de leden van de redactie van de publicatiecommissie de tweedehandswinkels van Nijmegen af gaan struinen.

Kilo Kilo - Evanielle Rincones

Mijn eerste indruk van deze winkel was dat deze er best trendy uitzag. Nadat ik daar naar binnen was gelopen, voelde ik de leuke sfeer meteen: er hing overal mooi artwork en er speelde een lekker muziekje. Het eerste wat me opviel was dat alles op kleur en kledingstuk was geordend op verschillende rekjes: heel overzichtelijk dus! De maten waren best gevarieerd voor bepaalde kledingstukken zoals shirts, maar de maten van de broeken vond ik beperkt. De prijs was 3 cent/gram ofwel 30 cent/kilo. Zeker niet slecht! Er stonden overal weegschalen zodat je kon wegen op hoeveel euro je was uitgekomen, wat erg handig was. Er waren ook paskamers beschikbaar. Het assortiment was qua kleding stijl erg breed: van meme-achtige shirts naar eenvoudige rokken en leuke riemen en tassen; er was van alles te vinden! Er zaten best wel wat leuke stukjes tussen: zelf vond ik vooral de sweaters leuk. Het is zeker de moeite waard om te bezoeken en daar even rond te snuffelen. Algemene score was voor mij een 8/10!

TWEEDEHANDSWINKELS DE PUBLICATIECOMMISSIE

Het Goed - Hannah Peijs

Binnen 10 minuten fietsen vanuit de stad sta je in Het Goed, naar eigen zeggen een 'kringloopwarenhuis'. Het is inderdaad een grote winkel van twee verdiepingen met erg veel spullen: van bankstellen tot stofzuigers en van kleding tot boeken. Omdat de winkel erg overzichtelijk en netjes is, voelt het gelukkig niet te overweldigend. In vergelijking met de kringloopwinkels die ik gewend ben uit Brabant, zijn de prijzen wel wat hoog. Hier krijg je wel een fijne, ruime kringloop voor terug met een breed aanbod. Als je moe bent van al het zoeken naar een tweedehands parel is er zelfs een fijn hoekje op de 1e verdieping waar je neer kunt ploffen voor een broodje, een kopje koffie of een stuk gebak.

Kleren Goed - Marjolein van Hoften

Dit is een van de onbekendere kringloopwinkels in het rijtje, maar dat maakt hem extra belangrijk om te testen. Een blik in de etalage en je krijgt gelijk de vibe van de winkel. Als je binnenloopt lijkt de winkel ietwat bedompt en ook een wat muffige geur komt je tegemoet. De winkel heeft drie verdiepingen en dat heeft hij ook wel nodig, want het staat bomvol. Als je binnenkomt zie je eerst wat van de geselecteerde parels onder de kledingstukken. Daarna staan er rekken met servies en ander huis- en keukenmateriaal. Als je even goed kijkt zie je aan de linkerkant ook een doorgangetje.

Daar staat het vol boeken. Achterin en boven staat het weer bomvol met kleren en er is zelfs een kelder met de meest random spullen. Het is dus een echte allround kringloopwinkel met de typische geurbeleving en het typische ruimtegebrek. Het is soms wat lastig je er door te manoeuvreren, zeker als er meer mensen zijn, maar gelukkig is het er vaak niet druk.

TWEEDEHANDSWINKELS DE PUBLICATIECOMMISSIE

Je zal even moeten zoeken maar er staat en hangt genoeg leuks. Zo heb ik er al twee bloesjes en enkele boeken weten te scoren. Bovendien zijn de eigenaren ontzettend aardig. Heb je dus even tijd om rond te neuzen, dan is deze kringloopwinkel er zeker eentje om een kijkje te nemen!

ReShare Store - Noor van der Laan

De ReShare store aan de Lange Hezelstraat is een winkel van het Leger des Heils waar ze een ruim assortiment aan kleding, accessoires en schoenen verkopen. De winkel is heel overzichtelijk ingedeeld op categorie en alle rekken zijn zoveel mogelijk ingedeeld op maat, wat het heel makkelijk maakte om iets in de goede maat te vinden. De prijzen waren voor mij verrassend laag, wat ook altijd fijn is natuurlijk. De kleding zag er allemaal netjes, schoon en heel uit. Over het algemeen vond ik het een hele fijne, overzichtelijke winkel met een groot aanbod, goede prijzen en een fijne ligging.

SUSSIES Vintage (Bonny's Vintage) - Lieke Hageman

Om de zoveel maanden beginnen mijn zusjes me onrustig te appen over dat ze weer een keer in Nijmegen willen gaan shoppen. We hebben dan maar een doel: alle tweedehandswinkels afstruinen, en wie de beste deal kan vinden, trakteert op een ijskoffie bij de HEMA. Van alle tweedehands kledingwinkels die we bezocht hebben, is SUSSIES Vintage toch wel echt onze favoriet (misschien had de naam daar iets mee te maken). Zo heten ze overigens inmiddels niet meer. De nieuwe naam is Bonny's Vintage en zit een paar deuren verderop. Helaas ben ik nog niet in de nieuwe winkel geweest, maar ik kan jullie vertellen dat de sfeer in de oude winkel fantastisch was.

TWEEDEHANDSWINKELS DE PUBLICATIECOMMISSIE

Naast een rijk assortiment aan kleurrijke kleding hebben ze ook een flink aantal leuke accessoires, zoals kekke zonnebrillen en fleurige sjaaltjes. De prijzen zijn wel wat aan de hoge kant, maar dan heb je vaak wel een kwalitatief goed en uniek kledingstuk. Ik kan deze winkel dus zeker aanraden!

Fabrics & More - Floor Bruinen

Samen met een vriendin sloeg ik de straat in waarin de vintage tweedehandswinkel Fabrics & More zich bevindt. Hij lag een beetje afgelegen en er was geen hond te bekennen op woensdagmiddag om half drie.

Nieuw op het gebied van kringloopwinkels en ietwat nerveus stapten we naar binnen en we werden gelijk begroet door opwekkende rockmuziek en een grote verzameling felle kleuren en patronen die aan de rekken hingen. Op ons gemakje liepen we de winkel door, waar al snel bleek dat er nog veel meer te vinden was als je de trap af liep.

De kleren zijn voorzien van gekleurde tie-wraps, die de prijs per kg aangeven. Voor een gemiddeld T-shirt betekende dit dat je ongeveer 8-15 euro per stuk betaalt. Maar er waren niet alleen T-shirts, maar ook veel dikke truien, broeken in alle soorten en maten, schoenen, hoeden, zelfs een verzameling zwarte leren jacks waar ik nog lang rond heb gezweefd.

Na een tijdje rondneuzen liepen we de winkel weer uit, ik een shirtje rijker en mijn vriendin een paar oorbellen. Als je graag graphic tees of bloezen met drukke patronen draagt, kan ik deze winkel zeker aanraden! Maar ook als je gewoon op zoek bent naar een goede broek of een paar schoenen zijn er veel opties. Neem dus zeker een kijkje als je in het oosten van het centrum van Nijmegen bent!

Wij willen graag een pluim sturen naar alle ouderejaars die bezig zijn met de scriptiestress of deze net overleefd hebben. Zie jullie bij de diploma-uitreiking!

xx Jente & Tessy

Ik wil de PubCie
(huidig én oudleden)
bedanken voor de
leuke tijd in de vijf jaar
dat ik er bij heb mogen
zitten <3

-Marjolein

Een pluim voor het
kandidaatsbestuur! Ik
kijk er nu al naar uit om
jullie als bestuur te
hebben!

Noor van der Laan

Ik wil graag een pluim geven aan Noor van der Laan omdat zij me fantastisch heeft geholpen met de PubCie tijdens mijn halfjaartje in Japan.

XX Lieke

Een pluim aan Tessy en Jente voor het
doorbikkelen tijdens de scriptieperiode, we zijn
ontzettend trots op jullie!!! <3

- Marjolein, Laura en Michelle

Antwoorden Filippine van blz. 11

- 1 barbieborrel, 2. Talent 3. Theater 4. Mntaal 5. Taal
6. Ala 7. Intens 8. Eenentwintigste 9. Wetenschap 10.
Pubcie 11. Spraak 12. Accie 13. Tdbasics
14. Purplegroovysmokemachine

Antwoord sandwich sudoku van blz 24:

3	5	1	9	7	2	4	6	8
8	6	9	4	3	1	2	7	5
7	2	4	5	6	8	1	3	9
9	3	6	2	8	4	5	1	7
2	4	5	3	1	7	9	8	6
1	7	8	6	5	9	3	2	4
4	8	3	1	9	6	7	5	2
5	9	7	8	2	3	6	4	1
6	1	2	7	4	5	8	9	3

